

HISTORIE: Před 33 lety vyhlásil Václav Havel amnestii. Kriminalita skokově stoupla

- CZ24 News | 1. ledna 2023

ČESKO/SLOVENSKO: 1. ledna 1990 vyhlásil nově zvolený prezident Václav Havel amnestii, při které se dočkaly svobody desetitisíce vězňů. Jeho čin vyvolal obrovskou vlnu kritiky. Kriminalita dramaticky stoupla a spousta amnestovaných se rychle do vězení vrátila.

Projevila se Havlova naivita

Havel naivně považoval většinu vězňů za *“oběti komunistického soudnictví”*. Prezident amnestii oznámil ve svém prvním novoročním projevu. *„V naší zemi je mnoho vězňů, kteří se sice vážně provinili a jsou za to potrestáni, kteří však museli projít – navzdory dobré vůli některých vyšetřovatelů, soudců a především advokátů – pokleslou justicí, jež zkracovala jejich práva,”* prohlásil Havel na Nový rok 1990.

Svoboda i pro nebezpečné zločince

V československých věznicích v té době sedělo 31 tisíc vězňů. Milost dostaly více než dvě třetiny z nich. Havel na svobodu propustil všechny, kdo si měli odsedět dva roky, v případech neúmyslných trestných činů dokonce tři roky. Vězňům s vyššími tresty je zkrátil o třetinu až polovinu. Na svobodu se dostali i nebezpeční zločinci. Asi nejvýraznějším byl Jaroslav Oplíštil odsouzený za pedofilii. Krátce po propuštění získal práci v pražské Nemocnici Na Bulovce na dětském oddělení. Zaměstnavatelé se totiž amnestovaných vězňů nemohli ptát, proč byli potrestáni. Hned 30. dubna si Oplíštil odnesl sedmiměsíční holčičku. Znásilnil ji a následně udusil. K činu se téměř okamžitě doznal a do vězení se vrátil na dalších 25 let.

Vzpoura v Leopoldově

Ve slovenské věznici v Leopoldově tehdy rozpoutaly dvě stovky mužů, na něž se amnestie nevztahovala, největší vzpouru v historii československého vězeňství. Vězni požadovali, aby jim prezident trest taktéž prominul. V půlce března 1990 tito trestanci vyhlásili hladovku a dozorce vytlačili z ubytovacích prostor. Policie vyrazila vzpouru potlačit až o 13 dnů později. Stát nasadil šest obrněných transportérů a pět vrtulníků. Jeden vězeň při zásahu přišel o život, dalších 29 bylo zraněno.

Zvýšení kriminality

Havlova amnestie byla počtem propuštěných vězňů největší v našich novodobých dějinách. Mezi lidmi vzrostl strach ze stoupající kriminality, která skutečně vzrostla. Na konci roku 1991 představovali amnestovaní, kteří se vrátili do vězení, čtvrtinu ze všech trestanců. *“Ano, amnestie byla opravdu velkorysá. Bylo však třeba dát jasně najevo, že se zásadně mění poměry,”* hodnotil nekriticky jednu ze spousty svých chyb Havel o 16 let později.

Zpracoval Rudolf Hruboň/narodni-noviny.cz

[ZDROJ](#)